طراحي فعاليتي براي درككسرمتعارفي

به عنوان یک عدد

مريم بهاءلو كارشناس ارشد آموزش رياضي

> به دلیل اهمیت نقش معلم، برنامههای آموزش معلمان از اهمیت ویژهای برخوردار است. مجلهٔ رشد آموزش ریاضی در نظر دارد که این مهم را بهعنوان یکی از وظایف اصلی خویش بداند. بههمین منظور، ستونی در مجله با عنوان روایتهای معلمان ریاضی باز شده است تا از طریق آن، بتوانیم رابطهٔ نزدیک تری با معلمان ریاضی برقرار كنيم. اين روايت ها براى محققان و معلمان محقق فرصت ارزنده اى به وجود مى آورد تا به تبیین نظریههای آموزشی و تدریس که از دل کلاسٍ درس و عمل معلم می جوشد، بپردازند. آن گاه نظریه ها به عمل درمی آیند و مجدداً عمل به نظریه کشانده می شود و

این فرآیند همچنان ادامه پیدا می کند. از همکاران گرامی انتظار می رود که روایتهای خود را برای ما بفرستند. علم زمانی ارزشمند است که در اختیار عموم قرار گیرد، زیرا که زکات علم نشر آن است. معلمان عزیز باید به اهمیت تجربههای خود واقف شوند و با پویایی به غنی تر کردن

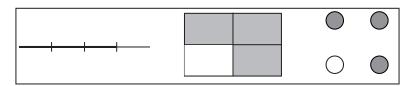
در ضمن، گاهی هم به جای شنیدن روایت از زبان معلم، می توان کلاس وی را مورد انهابپردازند. مشاهده قرار داده و پس از تأیید همان معلم، روایت را از زبان مشاهده گر شنید . رشد آموزش ریاضی

فعالیتی بهصورت مختصر در مقالهای تحت عنوان «نقش فرهنگ در آموزش مفهوم کسر در ریاضی پایه چهارم ابتدایی»، در همایش فرهنگ و برنامه درســی در شــهریور ۱۳۹۵ در دانشگاه بوعلیسینای همدان برگزار شد. در این مقاله، سعی بر آن است که بعد از مروری بر پیشینه، فعالیت ارائه شده در آن همایش، بهصورت کامل تر و نیز با جزئیات بیشتری، شرح داده شود. این، برای حصول اطمینان از کارآیی و عملی بودن و نحوه اجرای این فعالیت در کلاس درس، به نظر سه تن از معلمان ابتدایی رسید و آنان، مراحل کار را دوره کردند.

شواهد پژوهشی حاکی از این هستند که بیشترین تمرکز آموزش مدرسهای، بر کسب دانش رویهای است. دانش آموزان معمولاً قواعد را با انجام تمرینهای تکراری یاد می گیرند که این امر در بسیاری موارد، منجر به درک نادرستی از نمادهای ریاضی میشود. در نتیجه، بسیاری از اشتباهات دانش آموزان در کسر، بهدلیل ضعف درک مفهومی شان است (گبریل و همکاران، ۱۳ ه ۲۰) کرسلیک (۱۹۸۶) استدلال کرده بود که تمرینهای مدرسهای، به اندازه کافی دانش آموزان را به این سمت هدایت نمی کنند که کسرها را عدد

در نظر بگیرند. از طرف دیگر، انگلیش و هالفورد (۱۹۹۵، نقل شده در آماتو، ۲۰۰۵) نیز در مورد اهمیت تمثیلها و استدلالها در کمک به دانش آموزان برای ایجاد دانش ریاضی جدید بر پایه دانش قبلی، بحث کردند. از نظر آنان، انتخاب تمثیلها و عملیاتی که روی آنها انجام میشود، میتواند پیامدهای مهمی در یادگیری ریاضی فرد داشته باشد. برخی تمثیلها حتی میتوانند نامفهوم یا مبهم باشند، در صورتی که قرار است دانش آموزان را در امر یادگیری، یاری دهند. بعضی از تمثیلها، شبیه داستانهای خیالیاند که شاید به دانش آموزان کمک کنند که روند کار را به یاد آورند، اما هیچ کمکی به توسعه درک مفهومی آنها نمی کنند. (چاپین، ۱۹۹۸، ص. ۴۱۱)

هدف اصلی برنامه درسی ریاضی دوره ابتدایی این است که درک دانش آموزان از مفهوم عدد، توسعه یابد تا آنها بتوانند با اطمینان، چنین در کی را در توصیف پدیدههای دنیای واقعی و حل مسـائل به کار گیرند (چیناپان و لاوسون، ۲۰۰۲، به نقل از شورای ملی معلمان ریاضی، ۲۰۰۰؛ شورای آموزش,وپرورش اســـترالیا، ۱۹۹۰). برای این منظور فرودنتال و گراویمیجر (۱۹۹۴)، بر طراحی فعالیتهای واقعی برای یادگیری ریاضی، تأکید کردند. از نظر آنها فعالیت باید بهطور مشهود، شامل موضوع و مبحث ریاضی بر گرفته از واقعیت باشد. در واقع، بعضی از محققان بر این باورند که افزایش درک دانش آموزان از مفهوم کسر، نیازمند طراحی فعالیتهایی است که از طریق آنها، بازنماییها و مدلهای مختلف نمایش داده شوند (بریجلال و همکاران، ۲۰۱۱). در کتابهای ریاضی دورههای ابتدایی و متوسطه اول، معمولاً از سه مدل خطی، پیوسته و گسسته، برای ارائه کسرها استفاده میشود. استفاده از این سه مدل که در شکل (۱) نشان داده شده است، وجه غالب را در کتابهای درسی ریاضی دوره ابتدایی دارد (واتانایی، ۲۰۰۲).

شکل ۱.سه مدل خطی، پیوسته و گسسته برای ارائه کسر (نقل شده در واتانابه، ۲۰۰۲)

در کتاب تازه تألیف ریاضی پایه چهارم ابتدایی در بخش کســر، با استفاده از فعالیتهای مختلف، به معرفی عدد مخلوط، مقایسه کسرها با مخرجهای مساوی و نامساوی، تساوی کسرها و جمع و تفریق کسرها با مخرجهای مساوی و غیرمساوی پر داخته شده، ولی مفهوم هیچیک به درستی، آموزش داده نشده است. برای این منظور، فعالیتی طراحی شد که به دانش آموزان کمک کند تا مفاهیم اصلی و عملیات با کسرها را از طریق تقسیمبندی به قسمتهای مساوی، جمع و تفریق و مقایسه کسرها را با مخرجهای مساوی و نامساوی، یاد بگیرند و در نهایت، قادر شوند که کسر را بهعنوان «عدد» درک کنند.

این فعالیت برای ۷ تا ۱۲ جلســه آموزشــی، بسته به پیشــرفت کلاس، طراحی شده است و نیاز به راهنمایی معلم در مراحل مختلف کار دارد. با انجام این فعالیت، شاید دیگر نیازی به ظرفیتهای کتاب مانند «حل کردن تمرین» و «کار در کلاس» در فصل کسر، نباشد. پیشنهاد می شود برای کارآیی بهتر، دانشآموزان گروهبندی شـوند. تجربه معلمان و نویسـنده نشان داده اسـت که برای جلسه اول و دوم، گروه ۳نفری و برای بقیه جلسات گروه ۵ نفری مناسب است تا دانش آموزان بتوانند با یکدیگر مشورت کنند و از نظرهای یکدیگر در رسیدن به جواب، بهره ببرند. گروهبندی دانش آموزان در سطوح مختلف ضعیف، متوسط و قوی، کمک می کند که همه گروهها با هم پیش بروند. معلم گرامی، خودتان را در جایگاه دانش آموز چهارم ابتدایی قرار دهید و مرحله به مرحله با ما همراه شوید.

جلسه اول آموزشي

موضوع تدریس: آموزش تقسیم به قسمتهای مساوی، بیان سهم هر قسمت با عدد کسری و معرفی واحدكامل.

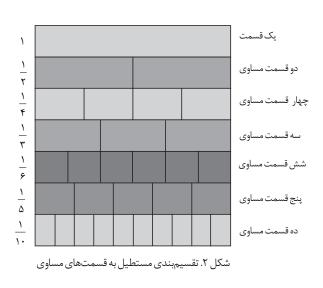
استفاده از خط کش نیز، می توان هر یک سانت را به نیمسانت تبدیل کرد). با توجه به اینکه دانش آموزان در پایه دوم و سوم، با اندازه گیری و تقسیمبندی نوارهای کاغذی به قسمتهای مساوی آشنا شدهاند، اصولاً با تقسیم بندی مشکلی ندارند. از دانش آموزان بخواهید در گروههایشان، عرض این مستطیل را به هفت قسمت مساوی تقسیم کنند. در سطر اول، طول بدون تقسیم بندی به عنوان واحد کامل در نظر گرفته میشــود. طول سطر دوم را، با استفاده از جدول ضرب (۲×۳۰) یا با عمل تقسیم دو رقمی بر یک رقمی(۲/۶۰)، به دو قسمت مساوی تقسیم کنند. اگر دانش آموزان با مشکل مواجه شدند، معلم می تواند در مراحل مختلف کار، با توجه به مطالبی که در پایههای قبل آموختهاند، آنها را راهنمایی کند. بعد از انجام تقسیم بندی، از دانش آموزان بخواهید که سهم هر قسمت را مشخص کنند؛ انتظار این است که عدد $\frac{1}{2}$ را نمایش دهند. دانش آموزان با عدد کسری و نمایش آن در پایه سوم آشنا شدهاند. (اگر از نظر معلم، دانش آموز در مرحله تقسیم بندی با دشواری مواجه شود، می توان شکل (۱) را تکثیر و در اختیار دانش آموزان قرار داد.) می توان دانش آموز را به این سمت هدایت نمود که با استفاده از سطردوم ($\frac{1}{-}$)، طول سطر سوم را به چهار قسمت مساوی تقسیم کند و متوجه دو دستهٔ دوتایی (۲×۲) شود و به این نتیجه برسد که سهم هر قسمت، 🚽 است. منظور این است که هر 💃 را مجدداً به ۲ قسمت مساوی تقسیم کند و به این نتیجه برسد که چگونه ل به ن تبدیل شده و ارتباط بین این دو کسر را درک کند. به این دلیل که بعداً برای بیان مخرج مشترک گیری در جمع و تفریق کسرها، متوجه شود که چرا در جمع دو کسر $\frac{1}{2}$ و $\frac{1}{2}$ ، عدد ۴ به عنوان مخرجِ مشترک در نظر گرفته می شود و به همین نحو، از آنها خواسته شود که طوٰلِ سطر چهارم را به سه قسمت مساوی تقسیم کنند و سهم هر قسمت را $\frac{1}{w}$ در نظر بگیرند. با استفاده از سطرچهارم (یعنی سطر $\frac{1}{w}$ ها)، دانش آموزان طولِ ســطر پنجم را به شش قسمت مساوی تقسیم کنند و متوجه سه دستهٔ دوتایی (۲×۳) که سهم هر دسته معادل $\frac{1}{2}$ است، بشوند و نیز با مقایسهٔ سطر دوم (یعنی سطر $\frac{1}{2}$ ها)، متوجه دو دستهٔ سه تایی (۳×۲) شوند و اُرتباط بین کسرهای $\frac{1}{7}$ ، $\frac{1}{\pi}$ و $\frac{1}{2}$ را نتیجه بگیرند. طولِ سطر ششم را به پنج قسمت مساوی تقسیم کنند و سهم هر قسمت را برابر $\frac{1}{2}$ بدانند. سپس از دانش آموزان می خواهیم با استفاده از سطرششم (یعنی سطر 🗘 ها)، طولِ سطر هفتم را به ده قسمت مساوی که سهم هر قسمت معادل ً است، تقسیم کنند و متوجه پنج دستهٔ دوتایی (۲×۵) شوند و نیز با مقایسه با سطر دوم (یعنی سطر ها)، متوجه دو دستهٔ پنج تایی (۵×۲) شوند و به ارتباط بین کسرهای $\frac{1}{1}$ ، $\frac{1}{1}$ و $\frac{1}{1}$ پی ببرند که ۲ لازم است این موارد، حتماً با راهنمایی معلم صورت گیرد. در شکل (۲)، نمونه این کار دیده می شود. بعد از اتمام تقسیمبندیها، می توان به واحد کامل نیز اشاره کرد. به این صورت که از دانش آموزان بخواهیم ابتدا شکل(۲) را از خطوط عرضی برش بزنند، سپس هر یک از این تکهها را با تکهٔ واحدِ برابر،

مقایســه کنند. مثلاً با چند تکه از $\frac{1}{2}$ ها، به یک قسمت کامل میرسیم؟ و سؤالهایی از این قبیل، تا

دانش آموزان به این نتیجه برسند که $\frac{\lambda}{1} = 1$, $\frac{\lambda}{1} = 1$, $\frac{\lambda}{1} = 1$. در این قسمت برای نمونه، واحد λ کامل را معرفی می کنیم که در جلسات آتی، برای بیان عدد مخلوط آن را به کار ببریم. در پایان این فعالیت از دانش آموزان بخواهیم که تمام قسمتهای مشخص شده را روی طول، قیچی کنند. تا اینجا،

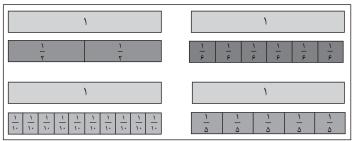
در مرحله اول، مستطیلی به طول ۶۰ واحد و با عرض دلخواه که به هفت بخش پذیر باشد (عددهای پیشنهادی ۴۹ یا ۵۶)، روی کاغذ، مقوا، فوم، یونولیت یا نی (دقت کنید که با انتخاب نی، دیگر عرض کارآیی ندارد و از ۷ نی استفاده کنید) یا امثال اینها که در اختیار دانش آموز قرار دارد، رسم می کنیم (با می کنیم. به دلیل بزرگی عدد ۶۰، این اندازه ها را با استفاده از اشل (گونیای خیاطی)، رسم می کنیم (با

منظور این است که هر ل را مجدداً به ۲ قسمت مساوى تقسيم کند و به این نتیجه $rac{V}{2}$ برسد که چگونه به 🗦 تبدیل شده و ار تباط بین این دو کسر را درک کند. به این دلیل که بعداً برای بیان مخرج مشترکگیری در جمع و تفريق كسرها، متوجه شود که چرا در جمع دو کسر <u>۱</u> و <u>۱</u>، عدد ۴ بهعنوان مخرج مشترک در نظر گرفته مىشود

در کتابهای ریاضِی دورههای ابتدایی و متوسطه اول، معمولاً از سه مدل خطى، پيوسته و گسسته، برای ارائه کسرها استفاده می شود

برای یک جلسه آموزشی طراحی شده است. (بسته به بازدهی کلاس، ممکن است به دو جلسه هم، نیاز باشد) در شکل (۳)، نمونه این کار دیده می شود.

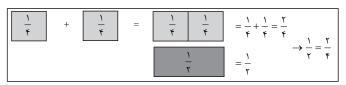

شكل ٣. مقايسه واحد كامل با قطعه هاى عرضي متفاوت

جلسه دوم أموزشي

موضوع تدریس: آموزش مفاهیم جمع کسر با مخرجهای برابر و کسر مساوی.

به عنوان مثال، می خواهیم $\frac{1}{2} + \frac{1}{2}$ را محاسبه کنیم. برای انجام این کار، از دانش آموزان می خواهیم در گروههایشان، با استفاده از قطعههای بریده شده، دو قطعهٔ 🚽 را کنار یکدیگر قرار دهند، و ۲ تا 👱 را ببیند و با به کاربردن قطعات دیگر، با حدس و آزمایش قطعه یا قطعههایی که دو قطعهٔ 💃 را می پوشانند (برای بیان کسر معادل)، بیابند. در نهایت برای این مثال، ایده آل این است که به این نتیجه برسند که و - معادل یکدیگرند که این مرحله، زمینه سازی برای جمع دو عدد کسری با مخرجهای غیر مساوی است. پس از انجام این مرحله، از دانش آموزان بخواهیم که مثال ها و نمونههای بیشتری را مطرح کنند و به دنبال پاسخ آنها باشند. (در حین کار هرجا که دانش آموزان با کمبود قطعه مواجه شدند، می توانند قطعههای جدیدی بسازند.) در این قسمت، هدف اصلی این است تا به این نکته پی ببرند که زمانی که مخرج کسرها برابرند، فقط صورتهای کسر با همدیگر جمع می شوند و در بیان کسر معادل، ارتباط بین مخرجهای کسر را بیابند. آخر سر، از دانش آموزان خواسته شود که بدون استفاده از قطعه، جمع کسرها با مخرجهای مسـاوی و کسرهای معادل را بیابند و مثالهای متنوعی را مطرح و پاسخ دهند. معمولاً دانش آموزان از به کار بردن اعداد بزرگ در صورت و مخرج کسرها هراسانند. برای رفع این مشکل، مثالهایی میزنیم (مانند ۱۱۰ ، و ۱۲۰ غیره) و به کمک دانشآموزان، به حل آن میپردازیم. نمونه این کار، در شکل (۴)، نشان داده شده است.

شکل۴. نمایش جمع دو عدد کسری با مخرجهای برابر

جلسه سوم آموزشي

موضوع تدريس: آموزش مفاهيم جمع كسرها با مخرجهاي غيريكسان.

به عنوان نمونه، می خواهیم $\frac{1}{n} + \frac{1}{r}$ را محاسبه کنیم. برای انجام این کار، از دانش آموزان می خواهیم در گروههایشان با استفاده از قطعههای بریده شده، دو قطعهٔ $\frac{1}{r}$ و $\frac{1}{r}$ را کنار یکدیگر قرار دهند و با به کاربردن قطعات دیگر، با حدس و آزمایش، قطعه یا قطعههایی که دو قطعهٔ $\frac{1}{r}$ و $\frac{1}{r}$ را می پوشانند، بیابند. از آنها بخواهید مثالهای دیگری بزنند و جواب را بیابند. این جلسه، زمینه سازی برای مخرج مشترک است. نمونه این کار، در شکل (۵)، به تصویر کشیده شده است.

+	<u>'</u> =	$\frac{1}{1} \qquad \frac{1}{1} \qquad = \frac{1}{1} + \frac{1}{1}$
		$\begin{array}{ c c c c c c c c c c c c c c c c c c c$
		$\begin{array}{c ccccccccccccccccccccccccccccccccccc$
		$\begin{array}{ c c c c c c c c c c c c c c c c c c c$
		$\begin{array}{ c c c c c }\hline \frac{1}{r} & \frac{1}{r} & \frac{1}{r} & \frac{1}{r} \\\hline & \frac{1}{r} & \frac{1}{r} & \frac{1}{r} & \frac{1}{r} \\\hline \end{array} = \frac{1}{r} + \frac{1}{r} + \frac{1}{r} + \frac{1}{r} + \frac{1}{r} + \frac{1}{r} = \frac{1}{r} + \frac{1}{r}$
		$\begin{array}{ c c c c c c }\hline \frac{1}{\epsilon} & \frac{1}{\Delta} & \frac{1}{\epsilon} & \frac{1}{1 \cdot} & \frac{1}{1 \cdot} \\ \hline & \frac{1}{\epsilon} $

شکل۵. نمایش جمع دو عدد کسری با مخرجهای غیر مساوی

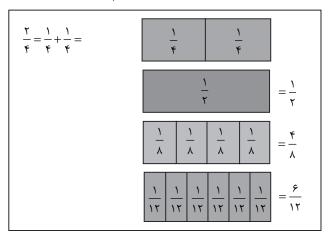
جلسه چهارم آموزشي

موضوع تدریس: آموزش مخرج مشترک گیری و یافتن مخرج مناسب.

با استفاده از جلسهٔ اولِ آموزشی، مبحث مخرج مشترک بیان می شود. مثلاً در $\frac{a}{8} = \frac{1}{7} + \frac{1}{7}$ دانش آموزان با چیدن قطعهها به جواب $\frac{a}{9}$ یا کسرِ معادل آن، رسیدهاند. حالا برای توجیه این عمل، به این نکته اشاره می کنیم که کسرهای معادل در هر چیدمان را، برای هر عدد کسری با استفاده از شکل (۲)، بیابند و در نهایت، کسری را انتخاب کنند که مخرج برابر در همه اعداد کسریِ به کار رفته در چیدمان را دارا باشد. که برای نمونه، می توان به کسرهای $\frac{7}{7}$, $\frac{7}{7}$, $\frac{7}{7}$, $\frac{7}{7}$ و غیره برای $\frac{1}{7}$, اشاره کرد. یا کسرهای $\frac{7}{7}$, $\frac{7}{7}$,

دانش آموز می تواند از بین این دو مورد، یکی را انتخاب کند. می توان دانش آموز را به این سمت هدایت کرد که ۲۴، ضریبی از ۱۲ است (۲×۱۲) و برای انتخاب مخرج مشترک، بهتر است کوچکترین عدد مشترک در مخرج را انتخاب کرد. نمونه کار در شکل(۵) دیده می شود. بعد از درک این مطلب، در نهایت از دانش آموزان بخواهید بدون اســتفاده از قطعهها، جمع دو عدد کسری را با استفاده از کسر معادل یا مضرب اعداد، بیابند (از هر روشی که خود دانش آموز به آن پی برده است). از آنان بخواهید تا مثالهای متنوعی با اعداد بزرگ در صورت و مخرج کسر، بزنند و با کمک یکدیگر، به حل آنها بپردازند. بعد از اینکه اطمینان حاصل کردید دانش آموزان این مبحث را آموختهاند، در جلسه بعد می توانید ساده کردن کسرها را مطرح کنید. مثلاً با استفاده از $\frac{1 \cdot}{1 \cdot}$ یا $\frac{7 \cdot}{1 \cdot}$ که دانش آموزان در عملیات قبلی به این نتیجه رسیدند، از آنان بخواهیم که کسرهای معادل با هر عدد کسری را بیابند با این تفاوت که در مرحله قبلی صورت و مخرج را در یک عدد ضرب می کردند، حالا از آنها می خواهیم عکس آن را انجام دهند، یعنی صورت و مخرج را به یک عدد تقسیم کنند. برای کسر '۰۰، با یک مرحله تقسیم به کسر $\frac{\Delta}{2}$ میرسند و برای کسر $\frac{\tau}{2}$ ، با دو مرحله تقسیم و رسیدن به $\frac{\Delta}{2}$ و $\frac{\Delta}{2}$ ، به مرحله کسر موردنظر میرسند. اگر دانش آموزان با تقسیم صورت و مخرج کسر به یک عدد مشکل دارند، می توان کسرهایی مانند $\frac{7}{2}$ یا $\frac{7}{2}$ را برایشان مثال زد و با استفاده از قطعه ها از آن ها خواست که کسرهای معادل را بیابند و این بار، یک عدد کسری را برگزینند که مخرج کوچکتری دارد. سپس ارتباط بین کسر انتخابی و کسر اصلی را پیدا کنند و به کسرِ $\frac{1}{2}$ برسند، مانند شکل (۶).

شكل 6. نمايش مراحل كسر معادل

جلسه پنجم آموزشی

موضوع تدریس: آموزش تفریق دو کسر با مخرجهای مساوی.

به عنوان مثال، می خواهیم $\frac{1}{4} = \frac{\pi}{4}$ را محاسبه کنیم، برای انجام این کار، از دانش آموزان می خواهیم با استفاده از قطعه های بریده شده، ابتدا قطعهٔ $\frac{\pi}{4}$ را بسازند، سپس قطعهٔ $\frac{1}{4}$ را روی قطعهٔ $\frac{\pi}{4}$ قرار دهند و با به کاربردن قطعات دیگر، با حدس و آزمایش، قطعه یا قطعههایی که فضای باقیمانده را پر

$$\frac{k}{L} - \frac{k}{l} = \frac{k}{L} = \frac{L}{l}$$

$$\frac{k}{l} = \frac{k}{l} = \frac{k}{l} = \frac{k}{l}$$

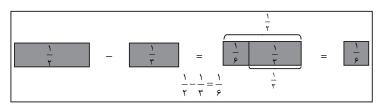
$$\frac{k}{l} = \frac{k}{l} = \frac{k}{l} = \frac{k}{l}$$

$$\frac{k}{l} = \frac{k}{l} = \frac{k}{l} = \frac{k}{l}$$

شکل۷. نمایش تفریق دو عددکسری با مخرج مساوی

جلسه ششم آموزشي

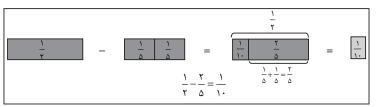
موضوع تدریس: آموزش تفریق دو کسر با مخرجهای غیرمساوی. نمونه این کار در شکل(۸)، دیده میشود.

شکل ۸. نمایش تفریق دو عدد کسری با مخرجهای غیرمساوی

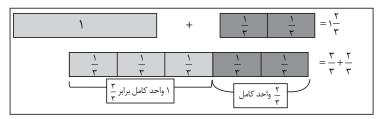
جلسه هفتم آموزشي

موضوع تدریس: ترکیب عمل جمع و تفریق کسرها و بیان عدد مخلوط. می توان جمع و تفریق کسرها را با یکدیگر ترکیب کرد. مانند شکل(۹).

شکل ۹. نمایش ترکیب جمع و تفریق دو عدد کسری با مخرجهای غیرمساوی

برای بیان عددِ مخلوط نیز می توان از این فعالیت استفاده نمود. بدین صورت که مثلاً برای بیان عدد $\frac{1}{r}$ ، با توجه به جلسه اول آموزشی که دانش آموزان با واحد کامل آشنا شدهاند، می توان از آنان پرسید که یک واحدِ کامل با چند قطعه $\frac{1}{r}$, پر می شود. انتظار این است که دانش آموزان، به این نتیجه برسند که برای این نمونه، $\frac{\pi}{r} = 1$ است. پس مانند شکل (۱۰)، از آنان خواسته شود که این چیدمان را درست کنند. با انجام مثال های مختلف، انتظار می رود دانش آموزان درک کنند که تفاوت واحدِ کامل، برابر چه عدد کسری است.

شكل ١٠. نمايش عدد مخلوط

يروژه تحقيقي

بهعنوان حُسن ختام این فعالیت و بهعنوان پروژه تحقیقی، از دانش آموزان بخواهیم پاسخ این سؤال را با جستوجو در کتابها و اینترنت و مصاحبه با دیگران، بیابند که «کاربرد اعداد کسری در زندگی روزانه ما چیست و چگونه از آنها استفاده می کنیم؟»

انتظار می رود در پایان این فعالیت، دانش آموزان علاوه بر اندازه گیری و تقسیم بندی به قسمتهای مساوی، قادر به انجام عملیات روی کسرها _ هم با استفاده از شکل و هم بدون آن _ باشند. این عملیات شاملِ مقایسه کسرها، جمع و تفریق اعداد کسری با مخرجهای مساوی و غیر مساوی، کسر برابر واحد، تساوی کسرها و ساده کردن کسرها است. هدف غائی این فعالیت این است که دانش آموزان به این موضوع پی ببرند که خود $\frac{a}{b}$ ، یک عدد است که «عدد کسری» نامیده می شود، که صورت و مخرج آن، عددهای صحیح هستند، نه اینکه دو عدد صحیح مجزا به روی هم، کسر را تشکیل می دهند.

تشکر و قدردانی بر خود لازم میدانم از استاد عالیقدرم سرکار خانم دکتر زهرا گویا که مرا در زمینهٔ تکمیل و تصحیح این مقاله یاری نمودند، تشکر نمایم.

مناب

1. Amato, S. (2005). Developing Students' Understanding of the Concept of Fractions as Numbers. In H. L. Chick, & J. L. Vincent. (Eds.). Proceedings of the 29th **Conference of the International** Group for the Psychology of Mathematics Education, Vol. 2. pp. 49-56. Mel-bourne: PME. 2. Brijlall, D.; Maharj, A.; & Molebale, J. (2011). Understanding the Teaching and Learning of Fractions: A South African Primary School Case Study. **US-China Education Review**, pp. 497-510, DAVID. 3. Chinnappan ,M.; & Lawson, M. (2002). Year 3 Children's Understanding of Fractions: Are We Making Progress?In B. Barton, K.Irwin, M. Pfannkuch & M. Thomas (Eds.), Proceedings of the 25th Conference of the **Mathematics Education Research** Group of Australasia, vol. 1 pp. 195-202. Auckland, New Zealand: Mathematics Education Group of Australasia. MERGA. 4. Gabriel, F.; & Coché, F.; & et al. (2013). A Componential View of Chil-dren's Difficulties in Learning Fractions. Frontiers in Psychology, V. 4; NCBI. Published online 2013 Oct 10. Doi; 10.3389/f psyg.2013.00715 .PMCID: PMC3794363. 5. Watanabe, T. (2002). Representations in Teaching and Learning Fraction. Teaching Children Mathematics,

pp. 457-463, NCTM.